

Socialdepartementet

Vår referens/dnr:

2023–148

Er referens/dnr:

S2023/02576

2023-11-06

Remissvar

SOU 2023:52 Ett stärkt och samlat skydd för välfärdssystemen

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att yttra sig över SOU 2023:52 Ett stärkt och samlat skydd för välfärdssystemen. Utredningen lämnar förslag på hur felaktiga utbetalningar och brott mot välfärdssystemen kan förebyggas och bekämpas.

Den organiserade brottsligheten utnyttjar svaga kontrollpunkter i välfärdssystemet för att felaktigt komma åt offentliga medel. Det finns indikationer på att brottsuppläggen blir alltmer avancerade som till exempel dataintrång och infiltration av myndigheter. Sådan brottslighet är ett mycket allvarligt hot mot samhället, inte minst mot näringslivet.

De skattefinansierade välfärdssystemen förutsätter att det finns en betalningsvilja och acceptans hos befolkningen för samhällets åtaganden. Bidragsbrottslighet undergräver förtroendet för välfärdssystemen och riskerar att urholka denna betalningsvilja. Att motverka missbruk av välfärdssystemen är centralt för ett långsiktigt hållbart välfärdssamhälle.

Svenskt Näringsliv finner det således väl motiverat att vidta skarpa lagstiftningsåtgärder riktade mot brottslighet mot välfärdssystemen.

Enligt utredningen är upplevelsen inom berörda myndigheter att kriminella nätverk och organiserad brottslighet i allt högre grad använder företag som brottsverktyg för att begå brott riktade mot välfärdssystemen. Det behöver i sammanhanget också påpekas att företag och företagare också ofta är brottsoffer, till exempel vid så kallad VD-kapning.

Svenskt Näringsliv anser att det behövs mer kunskap om hur brotten begås och i vilken omfattning olika brottsupplägg används för att åstadkomma väl avvägda och träffsäkra motåtgärder som är hållbara över tid.

Större möjlighet att inhämta uppgifter mellan beslutande aktörer

Utredningen föreslår att vissa beslutande aktörer ska få större möjligheter att hämta in uppgifter från andra aktörer i syfte att förhindra brott och felaktiga utbetalningar. En utökad

uppgiftsinhämtning måste alltid vägas mot enskildas personliga integritet. Svenskt Näringsliv delar dock utredningens bedömning att behovet av att behandla dessa personuppgifter står i proportion till det ingrepp i den personliga integriteten som behandlingen kan innebära.

Svenskt Näringsliv vill också påminna om vikten av att myndigheternas egen motståndskraft mot att själva inte bli verktyg för kriminella aktörer ständigt måste vara i fokus, speciellt när myndigheternas befogenheter utökas,

Ett gemensamt register över beslutade sanktionsavgifter

Utredningen föreslår vidare att det inrättas ett gemensamt register över beslutade sanktionsavgifter vid mindre allvarliga överträdelser av välfärdssystemen och att registret administreras av Utbetalningsmyndigheten. Registret ska få innehålla uppgifter om vem som fått en sanktionsavgift och för vilken förmån det gäller. Utbetalningsmyndigheten ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att kunna administrera registret.

Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot förslaget och bedömer att behovet av personuppgiftshantering står i proportion till ändamålet.

Ett system med bidragsspärr

Även ny lagstiftning om en bidragsspärr föreslås av utredningen, innebärande att den som döms eller meddelas strafföreläggande för bidragsbrott också ska meddelas en bidragsspärr. Spärrtiden kan vara mellan sex månader och tre år. Uppgifter om meddelade bidragsspärrar ska – på motsvarande sätt som för beslut om administrativa sanktionsavgifter – samlas i ett register som administreras av Utbetalningsmyndigheten.

Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot förslaget och bedömer att behovet av personuppgiftshantering även här står i proportion till ändamålet.

Jonas Frycklund

Lena Furmark

SVENSKT NÄRINGSLIV